ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – ВЪЛЧЕДРЪМ, ОБЛАСТ МОНТАНА

Краткосрочна програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива в община Вълчедръм

за периода 2019-2020 г.

Приета с Решение № 24, протокол № 5 от 29.01.2020 г. на Общински съвет – Вълчедръм.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	**ВЪВЕДЕНИЕ ……**	**2**
II.	**ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ ……**	**5**
III.	**СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ В ОБЩИНАТА ……..**	**6**
IV.	**ОБХВАТ И ЦЕЛИ ……**	**10**
V.	**ПРИОРИТЕТИ, МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ …….**	**11**
VI.	**ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ ……**	**13**
VII.	**НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ ……**	**19**
VIII.	**ЗАКЛЮЧЕНИЕ ……..**	**20**
	СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ …….	**22**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Енергийната ефективност характеризира рационалното използване на енергийните носители чрез подобряване качеството на енергийните услуги и насърчаване въвеждането и използването на възобновяеми източници на енергия при най-приемлива цена за обществото.

Доказано е, че енергийната ефективност е най-лесният и ефективен начин за намаляване на енергийната консумация и замърсяването на околната среда, като най-общо включва повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата на комфорт.

Като елемент от политиката по устойчиво развитие, енергийната ефективност води до: намаляване разходите за горива и енергия; повишаване сигурността на снабдяването с енергия; подобряване на топлинния комфорт; намаляване емисиите на парникови газове.

В Европейския съюз (ЕС) се провежда енергийна политика, съобразена с актуалните в последните години все по-тревожни за човечеството климатични промени. Предвидени в ЕС са високи изисквания за увеличаване дела на възобновяемата енергия в крайното енергийно потребление. Прилага се и обща енергийна политика, като постановките одобрени на европейско ниво представляват пакет от интегрирани мерки за преориентиране на икономиките на държавите членки към ефективно използване на енергията от нисковъглеродни източници и повишаване на енергийната ефективност.

Енергийната ефективност и енергията от ВЕИ са в състояние да окажат силно въздействие върху предизвикателствата, пред които са изправени другите секторни политики. Затова в ЕС се прилага координиран подход в голям диапазон политики на Общността, които оказват въздействие върху рационалното използване на енергията. Основните цели на пакета „Климат - енергетика” са: 20% намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г. спрямо базовата година по протокола от Киото; 20% увеличение на енергийната ефективност; 20% дял на енергията от възобновяеми източници в общото потребление на енергия в ЕС до 2020 г.; 10% дял на биогоривата в транспорта до 2020 г.

Друг важен фактор за преодоляването на промените в климата е използването на възобновяемите източници на енергия, заради своята устойчивост и приносът им за намаляване на емисиите на парникови газове. Те допринасят за подобряването на сигурността на енергийните доставки като съдействат за преодоляване на зависимостта от изкопаемите горива и от вноса на енергия от трети страни извън ЕС. Не на последно място възобновяемите източници стимулират икономическия растеж, иновациите и създаването на работни места, особено в селските райони.

Страните от Европейския съюз са лидери в технологиите за производство на енергия от ВЕИ (40-45% от световния капацитет за производство на енергия от ВЕИ се намира в ЕС). Политиката на ЕС в областта на възобновяемите източници е определена още в чл. 194 от Договора за функционирането на ЕС, който гласи, че в областта на енергетиката Съюзът има за цел да насърчава разработването на нови и възобновяеми енергийни източници.

Енергийната политика на Република България е изцяло съобразена с основните цели на енергийната политика на ЕС за енергийна сигурност, конкурентоспособност и устойчиво развитие. В Енергийната стратегия на Р България до 2020 г. е прието, че „енергийната ефективност е с най-висок приоритет в енергийната политика на страната“. На тази основа са определени амбициозни национални цели за подобряване на енергийната ефективност и е приет Национален план за действие за енергийна ефективност за периода 2014 – 2020 г.

Основното в борбата с климатичните промени са съвместните усилия и мерки на всички заинтересовани страни - държавните и местни институции, бизнеса, академичните и научни среди, неправителствените организации и гражданите.

Чрез предприемането на действия на местно ниво за повишаване на енергийната ефективност и засилено използване на възобновяеми енергийни източници, общините имат ключова роля в енергийната политика. Освен това общините като консуматори на енергия, имат съществена роля в развитието на енергийната ефективност чрез изпълнението на заложените в планове, програми и проекти за енергоспестяващи мерки за намаляване на енергийната консумация. Местните власти могат да насърчават инвестициите и да упражняват контрол върху редица дейности, водещи до повишаване на енергийната ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива.

Постоянно растящите цени на енергоносителите, глобалното замърсяване на околната среда и хармонизирането с европейските норми за енергийна ефективност и използване на ВЕИ, обуславят необходимостта от разработване на програми за енергийна ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници на национално, регионално и местно ниво.

Инструмент за изпълнение на държавната политика в областта на енергийната ефективност са програмите за енергийна ефективност, подлежащи на изготвяне от органите на държавна и органите на местната власт, които спомагат за постигане на националната индикативна цел за пестене на горива и енергии, заложена в Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г. Една от ключовите цели на програмите за енергийна ефективност е чрез елемента на стратегическо планиране, да се подпомогне местната власт при осигуряването на достатъчно финансиране за изпълнение на отговорностите и за предоставяне на адекватни обществени услуги. В това отношение, програмите за енергийна ефективност имат ролята на прогнозен документ относно необходимите инвестиции за реализиране на икономия на енергия в крайното енергийно потребление чрез въвеждане на енергоспестяващи мерки, от една страна, а от друга - на стратегически документ, имащ за цел намирането на варианти за осигуряване на необходимото финансиране за изпълнението на този вид мерки. Въвеждането на задължение в българското законодателство за изработване и приемане на планове/програми за енергийна ефективност от органите на държавната и органите на местната власт произтича от следните директиви на ЕС: Директива 2002/91/ЕО относно енергийните характеристики на сгради, Директива 2006/32/ЕО относно енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и предоставяне на енергийни услуги и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност.

Посредством разработването и приемането на такъв тип стратегически документи се цели намаляване на разходите за издръжка на публичния сектор и образец/добър пример за населението от въведените енергоспестяващи мерки в сгради - държавна и общинска собственост.

II. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Настоящата Краткосрочна програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива в община Вълчедръм за периода 2019-2020 г. е разработена на основание на чл. 12 от Закона за енергийната ефективност и чл. 10 от Закона за енергията от възобновяеми източници.

Документът и периодът му на действие са съобразени с Общинския план за развитие на община Вълчедръм за периода 2014 – 2020 г., Доклада за междинна оценка на Общинския план за развитие на община Вълчедръм 2014-2020 г.[1], както и с Дългосрочната програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива в община Вълчедръм за периода 2014 – 2020 г.[2] Отчетено е изпълнението на Краткосрочна програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива в община Вълчедръм 2014-2017 г.[3]

При разработването на програмата поставените цели са съобразени със стратегическите цели и приоритети на Регионалния план за развитие на Северозападен район за периода 2014 – 2020 г.[4]

Съдържанието и целите на настоящата програма съответстват на Националния план за действие за енергийна ефективност за периода 2014 – 2020 г., Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници, както и на указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие за изготвяне на планове и програми за енергийна ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници.

[1] *Одобрен с Решение № 210, протокол № 23 от 25.05.2017 г. на Общински съвет – Вълчедръм*
[2] *Приета с Решение № 318, протокол № 39/25.04.2014 г. на Общински съвет – Вълчедръм и изготвена в рамките на проект „Стратегическо планиране и ефективно управление на местните политики в Община Вълчедръм “ по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен №-13-13-81/17.10.2013, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*
[3] *Приета с Решение № 318, протокол № 39/25.04.2014 г. на Общински съвет - Вълчедръм Вълчедръм и изготвена в рамките на проект „Стратегическо планиране и ефективно управление на местните политики в Община Вълчедръм “ по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен №-13-13-81/17.10.2013, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд*
[4] *Приет с Решение на Министерски съвет № 459/01.08.2013 г.*

III. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ В ОБЩИНАТА

Основен етап при разработването на програми за енергийна ефективност е анализиране на енергийното потребление в общината, с цел ясна представа за състоянието на обектите и нивото на енергийна ефективност в тях.

За периода януари 2017 г. – октомври 2019 г. в община Вълчедръм е анализирано енергийното потребление за сградите общинска собственост, разделено по видове горива и енергия.

Данните показват, че в община Вълчедръм се използват следните горива – въглища, течно/дизелово гориво, дърва и електрическа енергия. Анализът на разходите за отопление, осветление, съоръжения и разпределението им по сектори и видове горива показва, че се консумират предимно електрическа енергия и дизелово гориво.

В следващата таблица са показани количествата и стойността на изразходваните за анализирания тригодишен период горива в сградите общинска собственост.

ОБЩИНСКА СГРАДА/ОБЕКТ	ИЗРАЗХОДВАНИ ГОРИВА											
	въглища/ тона годишно			течно гориво/ тона годишно			дърва/ тона годишно			СТОЙНОСТ В ЛЕВА		
	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
1.Първо ОУ ”В.Левски” гр.Вълчедръм	0	0	0	15064	19980	17106	0	0	0	30748	44388	37150
2.Второ ОУ ”И.Вазов” гр.Вълчедръм	0	0	0	25000	10000	13038	0	0	0	51456	22056	28095
3.ПГ ”Д.Маринов" гр.Вълчедръм	0	0	0	14045	10000	13036	0	0	0	28696	22099	28066
4.ОУ ”Хр.Ботев” с. Златия	5	3	2	0	0	0	13	18	35	2875	2670	4250
5.ОУ ”Х.Ботев” с. Долни Цибър	0	4	3	0	0	0	53	64	53	4574	6890	4310
6.ОУ ”Д-р П. Берон” с. Септемврийци	0	0	0	0	0	0	48	80	96	3820	6800	8705
7.ДГ ”Патиланци” гр.Вълчедръм	0	0	0	5953	7000	5000	0	0	0	12108	16388	10836
8.ДГ ”Слънчице” гр.Вълчедръм	0	0	0	24000	10049	16000	0	0	0	49272	22229	34506
9.ДГ ”Мечо Пух” с.Златия	1,5	0,5	1	0	0	0	19	6	8	3081	1177	1536
10. ДГ ”Щастливо детство” с. Д. Цибър	0	0	0	30978	16977	22073	0	0	0	63521	38099	47884

11.ДГ ”Калинка” с.Септемврийци	5	3	0	0	0	0	21	16	20	4050	3133	9120
12.ДГ ”Светулка" с.Мокреш	0	0	0	0	0	0	14	14	14	2100	2220	2208
13.Община Вълчедръм, администрация	0	0	0	18000	8048	16049	0	0	0	37035	17470	34693
14. Дом за пълнолетни лица със сетивни нарушения	0	0	0	13040	5000	10059	0	0	0	26993	10350	21414
Общо:	**11,5**	**10,5**	**6**	**146080**	**87054**	**112361**	**168**	**198**	**226**	**320329**	**215969**	**272773**

Само в три обекта общинска собственост се използват въглища: ОУ ”Хр.Ботев” с. Златия, ОУ ”Х.Ботев” с. Долни Цибър и ДГ ”Мечо Пух” с.Златия, като данните за анализирания период показват, че потреблението на въглища в общината намалява – от 11,5 т./годишно за 2017 г. на 6 т./годишно за 2019 г. Като цяло се констатира намаляване на изразходваното годишно количество течното гориво в общината – от 146 080 т./годишно за 2017 г. на 112 361 т./годишно за 2019 г., но се увеличава общото количество на изразходваните дърва годишно за отопление на обектите общинска собственост, съответно 168 т./годишно за 2017 г. на 226 т./годишно за 2019 г.

По отношение на годишната обща стойност на изразходваните горива в общината за анализирания период следва да се посочи, че като цяло се наблюдава намаление, съответно: 320 329 лв. за 2017 г., 215 969 лв. за 2018 г. и 272 773 лв. за 2019 г. От всички обекти общинска собственост в общината, с най-високи годишни стойности на изразходваните горива са: ДГ ”Щастливо детство” с. Д. Цибър, Първо ОУ ”В.Левски” гр.Вълчедръм, сградата на общинската администрация Вълчедръм и ДГ ”Слънчице” гр.Вълчедръм.

Данните за изразходваната електрическа енергия в общината за обектите общинска собственост (виж следващата таблица) показват на годишна база минимално намаление на изразходеното количество електрическа енергия. От всички обекти общинска собственост в общината, с най-високи годишни количества (и съответно най-високи стойности) на изразходваната електрическа енергия са: сградата на общинската администрация Вълчедръм, Дом за пълнолетни лица със сетивни нарушения, ДГ ”Светулка" с.Мокреш и ОУ ”Х.Ботев” с. Долни Цибър.

ОБЩИНСКА СГРАДА/ОБЕКТ	ИЗРАЗХОДВАНА ЕНЕРГИЯ					
	Количество електрическа енергия /kWh/			СТОЙНОСТ В ЛЕВА		
	2017 г.	2018 г.	2019 г.[5]	2017 г.	2018 г.	2019 г.[6]
1.Първо ОУ ”В.Левски” гр.Вълчедръм	6067	6077	4851	1420	1390	1119
2.Второ ОУ ”И.Вазов” гр.Вълчедръм	10545	9619	8922	2427	2263	2154
3.ПГ ”Д.Маринов" гр.Вълчедръм	6920	10735	7610	1453	2410	1826
4.ОУ ”Хр.Ботев” с. Златия	1972	2560	2420	726	840	760
5.ОУ ”Х.Ботев” с. Долни Цибър	1835	1675	184	4352	3584	4253
6.ОУ ”Д-р Петър Берон” с. Септемврийци	5818	3910	5684	1357	718	1247
7.ДГ ”Патиланци” гр.Вълчедръм	26672	20541	19039	4994	5112	3726
8.ДГ ”Слънчице” гр.Вълчедръм	28557	23717	18483	5366	5594	3871
9.ДГ ”Мечо Пух” с.Златия	11917	14535	10776	2912	3387	2599
10. ДГ ”Щастливо детство” с. Долни Цибър	16763	15773	13443	3284	3055	2673
11.ДГ ”Калинка” с.Септемврийци	11055	10545	7983	2577	1948	1834
12.ДГ ”Светулка" с.Мокреш	18703	22832	32543	3479	4051	6868
13.Община Вълчедръм, администрация	153183	111600	110970	25640	29544	20402
14. Дом за пълнолетни лица със сетивни нарушения	66062	65106	45961	12245	11610	8570
Общо:	**366069**	**319225**	**288869**	**72232**	**75506**	**61902**

Общо за анализирания период 2017 г. – октомври 2019 г. община Вълчедръм е заплатила за горива и електрическа енергия сумата от 1 018 711 лв.

Данните от анализа показват, че общината се стреми да постигне енергийна ефективност и да намали обществените разходи за енергопотребление. Налага се да се предприемат и конкретни допълнителни мерки за пестене на енергия, повишаване на енергийната ефективност, внедряване на алтернативни енергийни източници - ВЕИ, биогорива и икономия на средства, както в обществения, така и в частния сектор на територията на Вълчедръм.

При преминаване на общината от течно гориво към природен газ (по-евтин, екологично чист, с висок КПД и най-ниски загуби при пренос на енергия) ще се

[5] *от месец януари до месец октомври включително*
[6] *от месец януари до месец октомври включително*

постигнат икономии в размер до 40%. Все още не е активиран по обективни причини процес по газификация на територията на община Вълчедръм.

В енергийния сектор Община Вълчедръм, както всички други общини, играе ролята на потребител на енергия. Тази функция е тясно свързана със задълженията на общината да осигурява енергия на всички общински обекти: административни сгради, училища, детски градини, читалища, пенсионерски клубове и прилежащото им оборудване, а също така и уличното осветление.

Основни източници на енергия за отопление в общината са електрическата енергия, твърдото гориво (предимно дърва) и дизеловото гориво. Твърдото гориво - дърва заемат основен дял от общия обем на използваните енергоносители в населените места на община Вълчедръм. Природен газ се използва само с преносими газови бутилки за битови нужди в домакинствата.

Потенциално е възможно използването на алтернативни източници за производство - слънчеви инсталации в общински сгради и др.

При използване на енергийната ефективност като мярка за постигане на положителни резултати е задължително извършването на енергийни обследвания за общинските обекти, които ще разкрият потенциала за въвеждането им.

От изключително важно значение е извършването на топлоизолационни мерки (саниране) и подмяна на дограмата, както и подобряване на отоплителните инсталации в сградите. За да се постигне енергийна ефективност при консумацията на енергия се правят енергийни обследвания на обектите и се установяват рентабилните мерки за реализиране на икомии и подобряване комфорта на обитаване в сградите.

Подобряване състоянието на отоплителните инсталации и сградния фонд, а също и довършване подмяната на уличното осветление, се очертават като основни възможности на общината за въздействие с цел повишаване на енергийната ефективност.

Общината е в състояние да упражнява контрол върху редица дейности водещи до повишаване на енергийната ефективност, да взема стратегически решения свързани с това и в границите на своите компетенции да налага на инвеститорите изпълнения на мерки с подобен характер.

Община Вълчедръм дава приоритет на своите инвестиции в изпълнението на програми и проекти водещи до понижаване на разхода на енергия и съответно на изразходвани средства по бюджетни звена.

Възможностите за реализиране на проекти за енергийна ефективност в Община Вълчедръм са в няколко направления:

- ✓ Намаляване на разходите за улично осветление в населените места;
- ✓ Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови такива;
- ✓ Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради;
- ✓ Подмяна на дограма на обществени сгради;
- ✓ Подмяна на остарелия и амортизиран автопарк;
- ✓ Изграждане на ветроенергийни и фотоволтаични паркове от частни инвеститори.

Източник на електроенергия за общината е националната електроенергийна система. На територията на Вълчедръм няма изградени енергийни източници - ТЕЦ или ВЕЦ. Електронергийната система на община Вълчедръм се характеризира с добре изградена мрежа и инженерно-технически съоръжения. Тя не създава сериозни конфликти по отношение на захранването с електроенергия на битовите потребители и производствените консуматори. Всички населени места на територията на община Вълчедръм са електрифицирани.

Повишаването на енергийната ефективност чрез оптимизиране на енергопотреблението за обществени нужди е свързано с изпълнението на проекти за подмяна на осветителните тела в уличната осветителна мрежа с енергоспестяващи, което в общината поетапно се прилага. През последните години в Общината са осъществени различни енергоефективни мероприятия, които освен че водят до съществени икономии на средства за енергийно обезпечаване на структурите, спомогат и за подновяване както на материално техническата база и енергийното оборудване, така и на сградния фонд.

IV. ОБХВАТ И ЦЕЛИ

Настоящата програма е краткосрочна с двугодишен период на действие – за 2019 и 2020 г. Този период е съобразен с приключване периода на действие на:

- Дългосрочната програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива в община Вълчедръм за периода 2014 – 2020 г. и Националния план за действие за енергийна ефективност за периода 2014 – 2020 г.;

- документите за стратегическо планиране на регионалното развитие на регионално и местно ниво (регионален план за развитие, областна стратегия за развитие, общински план за развитие).

Краткосрочната програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива 2019-2020 г. е израз на цялостната политика за устойчиво развитие на общината, както и неизменна част от провежданата дългосрочна политика за превръщане на община Вълчедръм в енергийно ефективна и екологична община, чрез създаване и развитие на устойчив модел за производство и потребление на енергия, прилагане на система от мерки за енергийна ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива.

Главната стратегическа цел е: Създаване и развитие на устойчив модел за производство и потребление на енергия в общината, чрез система от мерки за енергийна ефективност, балансирано оползотворяване на местните ресурси и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на основата на съвременни технологии.

Краткосрочната програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива 2019-2020 г.на общината има следните цели:

1) Намаляване на разходите за горива и енергия;
2) Намаляване бюджетните разходи за енергия;
3) Намаляване на замърсяването на околната среда;
4) Подобряване на качеството на енергийните услуги.

Проектите за енергийна ефективност в общината могат да се реализират в следните три сектора: "Сграден фонд" с целеви групи - детски градини, училища и административни сгради; "Услуги” с целева група осветление в административни сгради и улично осветление; "Възобновяеми източници на енергия".

V. ПРИОРИТЕТИ, МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ

За двугодишния период на действие на настоящата програма общината си

поставя следните приоритети, мерки и дейности, в съответствие с Дългосрочната програма за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива в община Вълчедръм за периода 2014-2020 г.:

<u>Приоритет 1.</u> НАМАЛЕНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ В ОБЩИНАТА

- **Мерки за енергийно обновяване на общински сгради**

Дейности: Основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки на обществени сгради - изолация на външни стени, под, или покрив; Подмяна на дограма; Енергоспестяващи мерки по котелни отделения; Частична реконструкция или цялостна подмяна на инсталациите за отопление и вентилация – отоплителни тела, помпи, вентилатори, арматура и тръбна мрежа (вкл. изолация), въвеждане на автоматика и други. Инсталиране на фотосоларни инсталации, Соларно осветление и др. Изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от ВИ върху покривните конструкции на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост – държавна и общинска.

- **Мерки на енергийно обновяване на системите за улично осветление**

***Дейности*:** Използване на соларни осветитетелни тела за парково, градинско и фасадно осветление.

<u>Приоритет 2.</u> УВЕЛИЧАВАНЕ НА ДЕЛА НА ИЗПОЛЗВАНАТА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ В ОБЩИНАТА И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МЕСТНИЯ РЕСУРС НА ВЪЗОБНОВЯЕМИТЕ ИЗТОЧНИЦИ НА ЕНЕРГИЯ

- **Мярка: Изграждане на общински капацитет с кадри, специализирани в сферата на ЕЕ и ВЕИ.**

Дейности: Участие на общински служители и специалисти в обучения в сферата на ЕЕ и ВЕИ.

- **Мярка: Мобилизиране на обществена подкрепа за изпълнение на програмата за енергийна ефективност и насърчаване използването на ВЕИ**

и биогорива на основата на широко партньорство с бизнеса и гражданите.

Дейности: Провеждане на разяснителна кампания сред населението и местния бизнес с участието на НПО и други организации за целите на общинските програми по ЕЕ и ВЕИ и за необходимостта от партньорство между участниците в нейното изпълнение; Въвеждане на постоянно наблюдение, анализ и оценка на състоянието на изпълнението на общинските програми по ЕЕ и ВЕИ и публикуване на периодични информации.

- **Мерки за насърчаване на използването на ВЕИ в жилищата и в предприятията на територията на общината**

Дейности: Провеждане на общинска информационна кампания за: насърчаване на използването на ВЕИ жилищни сгради, особено термосоларни колектори, икономически и екологични ползи, информиране на жителите на общината за възможни финансови схеми за реализиране на частни проекти за енергийна ефективност, саниране и ВЕИ; Изграждане на термосоларни инсталации за топла вода, на фотоволтаични паркове, ветро генератори, мини ВЕЦ.

Очакваните резултати, които ще се постигнат с реализирането на програмата, са следните: икономия на топлинна енергия, икономия на електрическа енергия, икономия на гориво, намалени емисии парникови газове и икономия на средства.

VI. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Съгласно чл. 12, ал. 4 от Закона за енергийната ефективност средствата за изпълнение на Програмите за енергийна ефективност следва да бъдат предвидени в бюджетите на съответните ведомства. Освен тях за изпълнението на дейностите и мерките може да се търси финансиране от следните подходящи източници: кредитна линия за енергийна ефективност; оперативни програми; заеми от търговски банки; ESCO услуги; безвъзмездни помощи предоставяни от екологични фондове, в частност от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда и Националния доверителен екофонд, в т.ч. и безлихвени заеми; финансов лизинг на оборудване, предоставен обикновено от доставчик, изпълняващ проекта “под ключ”;

заеми от международни банки, напр. Европейска инвестиционна банка, най-често при наличие на допълнителни финансови механизми.

За финансиране на настоящата програма ще бъдат използвани следните източници на финансиране:

1/ ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ

• *ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 г.*

Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. (ПРСР) е съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Една от основните цели на програмата е насочена към опазване на екосистемите, осигуряване на устойчиво управление и използване на природните ресурси, предотвратяване и адаптиране към климатичните промени.

В рамките на тази цел са програмирани интервенции по Приоритет 5 на ПРСР „Насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на климата икономика в земеделието, хранителновкусовата промишленост и горското стопанство". По този приоритет Програмата включва мерки, които адресират целите и приоритетите, поставени от Третия национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г. за секторите селско стопанство, земеползване и горско стопанство и промишленост.

Планирани са интервенции в следните приоритетни области:

1. Приоритетна област 5Б „Повишаване на ефективността при потреблението на: енергия в селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост“, като се цели насърчаване на инвестиции в енергийна ефективност на стойност 217 млн. евро. Мерките по тази приоритетна област целят въвеждането на енергоспестяващи технологии при производството и преработката на селскостопанска продукция и предлагането й на пазара и на тях е отделен бюджет от 123 млн. евро, или 4,2% от общия бюджет на програмата.

2. Приоритетна област 5В „Улесняване на доставките и използването на: ВИЕ, на странични продукти, отпадъци и остатъци, и други нехранителни суровини за целите на биоикономиката“, насочена към насърчаване използването на ВЕИ, чрез подпомагане на инвестициите за производство на ВЕИ за собствено потребление от преработка на вторични продукти, отпадъци, остатъци и други суровини в биоенергия.

Програмата цели инвестиции във ВЕИ на стойност 150 млн. евро, за които е отделен бюджет от 115,2 млн.евро, или 4% от общия бюджет на програмата.

• ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014 - 2020 г.“

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. е интегрирана оперативна програма, финансирана от Европейския съюз (ЕС), чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от държавния бюджет на Република България, насочена към регионалното развитие и към постигане на целите на градската политика в България.

• ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “ОКОЛНА СРЕДА 2014 - 2020 г.“

Оперативната програма е предназначена за подпомагане развитието на по-конкурентоспособна нисковъглеродна икономика с ефикасно и устойчиво ползване на ресурсите, опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие. Приоритетните оси на ОП „Околна среда“ са:

-Приоритетна ос 1: Води;

-Приоритетна ос 2: Отпадъци;

-Приоритетна ос 3: Натура 2000 и биоразнообразие;

-Приоритетна ос 4: Подкрепа за интегриране на политика за околна среда и политика по изменение на климата при прилагане на ЕСИФ.

2/ НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА МНОГОФАМИЛНИТЕ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ

Програмата е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, като с нея се цели, чрез изпълнение на мерки за енергийна ефективност да се осигурят по-добри условия на живот за гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда. Изпълнението на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради допринася за: По-високо ниво на енергийната ефективност на многофамилните жилищни сгради и намаляване на разходите за енергия; Подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите; Осигуряване на условия на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие.

В рамките на Националната програма се предоставя финансова и организационна помощ за повишаване на енергийната ефективност в многофамилни жилищни сгради за подобряване на енергийната ефективност на сградите, в които живеят.

3/ МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ И ИНИЦИАТИВИ

Инициатива „ЕКО-иновации”

Инициативата подкрепя еко-новаторски проекти в различни сектори, които целят да предотвратят или намалят (негативното) влияние върху природата и които допринасят за оптималната употреба на ресурсите: разработване на продукти, техники, услуги и процеси, които намаляват емисиите на CO2, ефективно използване на ресурсите, насърчаване на рециклирането и др. Приоритетните области на програмата включват: рециклиране на материалите, сгради, производството на храни и напитки сектор, както и екологични бизнес. Въпреки, че ще се дава приоритет на МСП и частни фирми като бенефициенти, поканата за набиране на предложения по програмата е отворена за всяко юридическо лице от една от следните страни: 27 страни членове на ЕС, Норвегия, Исландия и Лихтенщайн, Албания, Хърватия, Бившата Югославска Република Македония, Израел, Черна гора, Сърбия и Турция, други страни - не членки на ЕС при условия, че има влязло в сила споразумение.

Програма „Интелигентна енергия — Европа"

Програмата е основен инструмент за подпомагане премахването на нетехнологични бариери и за принос към сигурността, устойчивостта и конкурентоспособността на европейската енергийна система. Програмата подкрепя проекти, които популяризират и разпространяват знания, практики и информация относно спестяването на енергия, променят политиките и нагласите на хората, както и такива, които подпомагат пазара на енергоспестяващи продукти в различни области- транспорт, строителство, възобновяеми източници, биогорива и др.

Европейска финансова инициатива JASPERS (Joint Assistance in Supporting Projectsin European Regions)

Програмата е съвместна финансова инициатива на Европейската комисия, Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие и предлага техническа помощ при решаването на комплексни задачи по подготовката на качествени значими проекти, които да се представят за кандидатстване за финансиране от Европейските фондове пред ЕК. JASPERS е инструмент за техническа помощ за подготовката на големи инфраструктурни проекти, за които се предвижда финансиране от Структурните и от Кохезионния фондове на Европейския съюз. Техническата подкрепа от страна на инициативата е безвъзмездна и се изразява в предоставяне на консултации, съгласуване, изграждане и доусъвършенстване структурата на проекта, преодоляване на трудности, отстраняване на пропуски и идентифициране на нерешени проблеми.

Предпочитат се големи проекти в областта на опазването на околната среда на стойност над 25 млн. евро.

4/ КРЕДИТНИ ЛИНИИ

Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за България (КЛЕЕВЕИ)

Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници е разработена от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в сътрудничество с Българското правителство и Европейския съюз. Програмата предоставя кредитни линии на участващите български банки, които от своя страна предоставят заеми на частни дружества за проекти за енергийна ефективност в промишлеността и проекти за възобновяеми енергийни източници. Български банки, участващи в КЛЕЕВЕИ: Българска Пощенска Банка, Банка ДСК, Уникредит Булбанк, Юнионбанк, Обединена Българска Банка, Банка Пиреус, Райфайзенбанк.

Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (REECL)

Кредитна линия за енергийна ефективност в жилищни сгради (REECL) е създадена през 2005 г. с безвъзмездни средства от МФК и кредитен ресурс от ЕБВР с оглед осъществяване на енергоефективни мерки в жилищни сгради с бенефициенти физически лица и домакинства. Програмата REECL, която представлява кредитен механизъм в размер на 50 милиона евро за финансиране на енергийната ефективност в жилищния сектор. Тези средства се предоставят на утвърдени български търговски банки за отпускане на потребителски кредити за енергоспестяващи мерки в българските домове.Те включват: енергоефективни прозорци; изолация на стени, подове и покриви; ефективни печки и котли на биомаса; слънчеви нагреватели за вода; ефективни газови котли и термопомпени климатични системи.

Кредитна линия на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за енергийна ефективност в България

Кредитна линия на Европейската инвестиционна банка се финансира, чрез безвъзмездни средства от Международен фонд „Козлодуй" (МФК) и кредитен ресурс от ЕИБ, чрез подписан през м. декември 2006 г. меморандум между Р. България, ЕИБ и ЕБВР - в качеството и на администратор на МФК. Кредитната линия е насочена към финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за публичния и частния сектор. Кредитната линия осигурява не само

финансов ресурс (кредити, комбинирани с безвъзмездна помощ), но и техническа помощ при планиране и осъществяване на проекта.

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“

Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ в България (ФЕЕВИ) е революиращ фонд, създаден по силата на ЗЕЕ под формата на публично-частно партньорство, като автономно юридическо лице, с цел финансиране на инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност в съответствие с приоритетите в националните дългосрочни и краткосрочни програми по енергийна ефективност, приети от Министерския съвет. Основния капитал на ФЕЕ се формира от средства предоставени от Глобалния екологичен фонд на ООН, Правителството на Р България, средства от двустранни (правителствени) дарения и средства от други дарители, частни предприятия. ФЕЕ изпълнява функциите на финансираща институция за предоставяне на кредити и гаранции по кредити, както и на център за консултации. ФЕЕ оказва съдействие на българските фирми, общини и частни лица в изготвянето на инвестиционни проекти за енергийна ефективност. Основен принцип в управлението на ФЕЕ е публично-частното партньорство. Фондът следва ред и правила, разработени с техническата помощ, предоставена от Световната банка и одобрени от Българското правителство.

Национален доверителен ЕкоФонд (НДЕФ)

Националният доверителен ЕкоФонд е независима институция, която се ползва с подкрепата на българското правителство. Националният доверителен ЕкоФонд финансира проекти в четири приоритетни области: Ликвидиране на замърсявания, настъпили в миналото; Намаляване замърсяването на въздуха; Опазване чистотата на водите; Опазване на биологичното разнообразие.

5/ ЕСКО ДОГОВОРИ (ДОГОВОРИ С ГАРАНТИРАН РЕЗУЛТАТ)

ЕСКО моделът е въведен в българското законодателство с първия ЗЕЕ от 2004 г. ЕСКО компаниите се специализират в предлагането на пазара на енергоспестяващи мерки. Основната им дейност е свързана с изпълнението на пълен инженеринг за въвеждане на енергоспестяващи мерки при крайни клиенти на енергия, каквито са и общините. Този тип компании влагат собствени средства за покриване на всички разходи за реализиране на даден проект и получават своето възнаграждение от достигнатата икономия в периода, определен като срок на откупуване на първоначално направената инвестиция. За клиента остава задължението да осигури средства за

годишни енергийни разходи, равни на правените от него през съответната базисна година.

6/ ДОГОВОРИ ЗА ЕНЕРГИЙНОЕФЕКТИВНИ УСЛУГИ

Съгласно чл. 65 от ЗЕЕ, енергийноефективните услуги имат за цел комбиниране на доставката на енергия с енергоефективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси.

Енергийноефективните услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени между задължените лица - търговци с енергия и крайни клиенти на енергия (каквито са и общините) и сключват изпълнението на една или повече дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, определени в Наредба № Е-РД-04-3 от 04.05.2016 г. на министъра на енергетиката за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им.

7/ СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА ОТ ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ

Възможностите за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност в рамките на общинския бюджет се ограничават до отпускане на средства за подобряване на енергийните характеристики на образователната и социалната инфраструктура и уличното осветление. При реализирането на мащабни инвестиции и финансирането на цялостни решения ролята на общинския бюджет е само допълваща спрямо общия размер на необходимия финансов ресурс.

VII. НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Наблюдението и контролът на общинската програма се осъществява: от кмета на община и общинската администрация по отношение на изпълнение на конкретни мерки и проекти, както и от Общинския съвет, който в рамките на своите правомощия, приема решения относно изпълнението на програмата и провеждането на местната политика в тази област.

За успешното реализиране на настоящата програма много важно и извършването на текущото наблюдение на изпълнението на включените в нея мерки и проекти.

За наблюдение и оценка на изпълнението на програмата ще се използват следните индикатори:

Индикатор	**Мярка**	**Целева стойност за**
Намаление на средствата за горива и електрическа енергия	%	Ежегодно с 5%
Енергийно обновен общински сграден фонд	Брой сгради	3
Подобрено състояние на частни сгради	Брой обекти	2
Изградени фотоволтаични паркове	Брой обекти	1

След изтичане периода на действие на настоящата програма ще бъде извършена **последваща оценка на нейното изпълнение** от независима организация на база предварително определени изисквания за постигане на определени резултати, за въздействия върху местните общности, за удовлетворяване потребности чрез специално събрана и анализирана информация. Резултатите от нейното изпълнение са изходна база за разработване и структуриране на политиката за ЕЕ и насърчаване изоплзването на ВЕИ и биогорива в нейната следваща фаза през новия планов период.

Осъществяването на последващата оценка като процес включва следните стъпки: Подготовка на оценката; Събиране на информация; Анализиране на информацията; Изготвяне на Доклад за последваща оценка; Обсъждане на Доклада за последваща оценка.

В изпълнение на Закона за енергийната ефективност, общината има задължение да изготвя *Годишен отчет за изпълнението на дейностите и мерките от програмите по енергийна ефективност*, по образец утвърден от изпълнителният директор на АУЕР. Изготвените отчети се представят на хартиен и магнитен носител в АУЕР не по-късно от 1 март и се публикуват на интернет страниците на съответните държавни и местни орган.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето и изпълнението на настоящата краткосрочна общинската програма е важен инструмент за прилагане на местно ниво на държавната енергийна и екологична политики.

Настоящата краткосрочна програма е част от усилията на общината да провежда балансирана и устойчива енергийна политика на местно ниво, въпреки трудните социално-икономически фактори и финансови ограничения в малките общини. Изпълнението на краткосрочната програма за енергийна ефективност до 2020 г. е важен инструмент за прилагане на местно ниво на националната екологична политика за намаляване на вредните емисии във атмосферния въздух, намаляване на риска за здравето на хората, повишаване сигурността на енергийните доставки, повишаване трудовата заетост на хората на територията на общината.

Програмата има отворен характер и в периода на действие подлежи на актуализация, допълване и променяне в зависимост от новопостъпилите данни, инвестиционни намерения и финансови възможности. Може да бъде допълвана, променяна и изменяна на база промени в нормативните документи на национално ниво, както и установените резултати, нуждите и финансовата възможност на общината.

След изтичане периода на изпълнение на краткосрочната и дългосрочната програми за енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива в община Вълчедръм през 2020 г., предстои процес на разработването на следваща дългосрочна общинска програма за периода 2021-2027 г., която да бъдат съобразена с новите европейски и национални политики в областта на енергийна ефективност, насърчаване използването на ВЕИ и биогорива. Те трябва да бъдат съобразени с национални цели за развитие на България за периода 2021-2027 г., както и с нови подходи, които ще се използват при прилагането на регионалната политика в страната, а също така и с подготвяните промени в системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АУЕР – Агенция за устойчиво енергийно развитие

ВИ – възобновяеми източници

ВЕИ – възобновяеми енергийни източници

ВИЕ – възобновяеми източници на енергия

ВЕЦ – Водноелектрическа централа

ЕЕ – Енергийна ефективност

ЕС – Европейски съюз

ЕК – Европейска комисия

ЗЕЕ – Закон за енергийна ефективност

ЗЕВИ – Закон за енергията от възобновяеми източници

kW/h - Киловат час

МИЕТ - Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

МРРБ - Министерство на регионалното развитие и благоустройството

НДПВЕИ – Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ

НПДЕВИ – Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

НСИ – Национален статистически институт

ОП – Оперативна програма

ОПРР – Оперативна програма „Райони в растеж“ 2014-2020 г.

ПЕЕ – Програма за енергийна ефективност

ПРСР – Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ПЧП – публично-частно партньорство

ФЕЕ – Фонд "Енергийна Ефективност"